

VEBAN en de toekomst van Amsterdam-Noord

**Een economische visie op de toekomst
en de vier prioriteiten van VEBAN**

**©Vereniging van Bedrijven Amsterdam-Noord
Rob Post – Voorzitter
Julie van Traa – Belangenbehartiging**

November 2017

Noord – van pioniersplek tot centrum van de stad

Amsterdam-Noord verandert in een razend tempo. De markt is gunstig en projectontwikkelaars staan in de rij om de Noordelijke IJ-oeveren om te toveren tot een fancy skyline met hoge torenflats met chique marmeren entrees en een koffietentje in de plint. Amsterdam-Noord is niet langer een plek voor pioniers als MTV met een skatebaan op de NSDM-werf en verder niets. Integendeel. Over tien jaar behoren Hamerkwartier, Sixhaven, Overhoeks en de NSDM-werf tot het centrum van Amsterdam.

Het is duidelijk. De economie van Amsterdam groeit, met Noord voorop. De afgelopen vier jaar nam het aantal bedrijven in Noord met twintig procent toe, tot een kleine tienduizend, waaronder een grote groep starters. In heel Amsterdam groeide het aantal bedrijven met gemiddeld twaalf procent.

Amsterdam staat in de top tien van meest aantrekkelijke steden voor start-ups en corporates. En dit brengt ook veel nieuwe werknemers naar de stad. Elke maand komen er duizend inwoners bij en naar verwachting zal in 2030 Amsterdam een kleine 1 miljoen inwoners tellen (tegenover 844.000 dit jaar). Waar gaan al deze mensen wonen en werken?

Onder andere in Noord, daar is nog ruimte. De gemeente Amsterdam heeft grootse plannen met het stadsdeel. Tienduizenden woningen worden ingetekend in de plannen voor de IJ-oeveren: het Hamerkwartier met zo'n 5800 woningen, de Buiksloterham met 4500 woningen en Cornelis Douwes met zo'n 5000 woningen, alhoewel woningbouw hier pas na 2029 mogelijk is. Gebieden waar nu veel bedrijven zijn gevestigd.

Maar ook over het aantrekken van nieuwe bedrijven is nagedacht. De nieuwe wijken worden niet woonwijken maar gemengde wijken waar wonen en werken samengaan. In de plinten is ruimte voor kantoor- en bedrijfsruimtes. Denk hierbij aan dienstverlening en creatieve industrie. De gemeente streeft naar een verhouding van dertig procent werken en zeventig procent wonen.

Daarmee haakt de gemeente aan bij de recente ontwikkeling van Noord. Vele reclamebureaus, architecten en andere creatieve ondernemers vestigden zich al in Noord. Net als de entertainmentindustrie, met als succesvolle voorbeelden de A'DAM Toren en binnenkort het Maritim Hotel voor 5.000 congresgangers.

Voor vervuilende bedrijven is door deze urbanisatie geen plek meer. Net als voor bedrijven die letterlijk ruimte nodig hebben om te kunnen ondernemen, denk aan laden, lossen en opslag. Deze bedrijven zullen op den duur moeten verhuizen. Ook voor bedrijventerreinen lijkt geen ruimte meer binnen de ring.

Met de groei van bedrijvigheid wordt Amsterdam steeds drukker. De wegen lopen vast. De nieuwe bewoners moeten daarom zoveel mogelijk met de fiets of openbaar vervoer reizen en niet met de auto. Reden te meer voor wonen en werken op dezelfde locatie in plaats van Vinexlocaties in weilanden. Voor nieuwbouw is de parkeernorm voor parkeervergunningen op vele plekken teruggebracht naar nul en kan er alleen geparkeerd worden in parkeergarages.

De Noord/ Zuid-lijn gaat in juli 2018 rijden. Rondom de stations Noord (Buikslotermeerplein) en Noorderpark (Johan van Hasseltweg) wordt dan betaald parkeren ingevoerd als ook in Overhoeks en Buiksloterham. Op NDSM geldt al betaald parkeren.

Nieuwe bedrijven krijgen in deze gebieden geen parkeervergunning en bestaande slechts 1 vergunning per 10 FTE. Station Sixhaven komt er ook aan, binnen nu en tien jaar. Het Hamerkwartier zal een fietsbrug krijgen naar Java-eiland.

Deze transformatie biedt kansen voor veel bedrijven maar vormt ook een bedreiging voor andere. VEBAN is er voor alle bedrijven en zal zich dan ook inzetten voor zowel de nieuwkomers als de van oudsher gevestigde bedrijven uit Noord.

VEBAN - dé gesprekspartner voor ondernemers uit Noord met de centrale stad

De rol van VEBAN is veranderd, nu belangrijke besluiten over mobiliteit, infrastructuur en bouwen niet meer genomen worden op het stadsdeel maar in de centrale stad. De stadsdeelbesturen zijn in 2014 afgeschaft en de stadsdelen hebben geen eigen begroting meer. Zij kunnen niet langer besluiten nemen over huisvesting, wegenbouw of aanleg van parkeergarages. De bestuurscommissie van Amsterdam-Noord kan alleen nog maar advies geven aan de centrale stad.

Deze verandering maakt het voor de ondernemers in Noord moeilijker om gehoord te worden. Een groot bedrijf weet nog wel wie hij moet hebben op het stadsdeel als hij een probleem heeft. Op het Stadhuis en bij de stedelijke diensten wordt dat al ingewikkelder.

VEBAN wil daarom dé gesprekspartner zijn voor de ondernemers van Noord met de centrale stad. In onze ogen is dat zeer nodig, nu de economie in Noord zo hard en snel groeit.

VEBAN – vroeger en nu: een totaal vernieuwd ledenbestand

VEBAN (Vereniging Bedrijven Amsterdam-Noord) is in 1955 opgericht door de zes grote industriële bedrijven van Noord: Shell, DRAKA, NDSM, ADM, STORK en Ketjen (tegenwoordig Albemarle). Noord was in die tijd het afvoerputje van Amsterdam waar de sterk vervuilende industrie naartoe werd verplaatst. Deze zes, allemaal gelegen langs de oevers van het IJ, zorgden in de jaren zestig en zeventig voor grote werkgelegenheid. De arbeiders woonden in de tuindorpen erachter.

Van de zes oprichters zijn alleen nog Albemarle en Shell gevestigd in Noord. DRAKA is dit jaar verhuisd, de scheepswerven NDSM en ADM zijn failliet gegaan. Gelukkig is Noord niet meer zo kwetsbaar voor schommelingen in de economie zoals in de jaren tachtig en negentig. Toen raakten veel noorderlingen hun baan kwijt omdat de de scheepsbouw en zware industrie zich massaal naar Zuidoost-Azië verplaatste.

Tegenwoordig hebben 32.500 mensen een baan in Noord, een toename van twintig procent in tien jaar tijd. Er is een veel grotere spreiding van bedrijvigheid over verschillende sectoren: van toerisme, horeca en dienstverlening tot scheepsreparatie en bouw. Relatief veel bedrijven in Noord zijn gevestigd in transport, logistiek en bouwnijverheid. Maar net als de rest van de stad werken de meeste mensen in de zakelijke dienstverlening.

Ook de leden van VEBAN, een kleine 400, zijn veel meer divers dan vroeger. Naast Shell, Albemarle, HEMA en BovenIJ ziekenhuis zijn met name MKB ondernemers lid. Dit is ook de grootste groep ondernemers in Noord. 75% van alle bedrijven in Noord is een eenmanszaak. Een internationaal bedrijf als Booking.com vind je hier nog niet. Hopelijk wel in de nabije toekomst.

VEBAN is er voor alle bedrijven in Noord: de nieuwkomers - de zakelijke adviseurs, reclamebureaus en horeca - en de meer traditionele bedrijven die van oudsher in Noord zitten - de loodgieters, aannemers en reparateurs.

VEBAN ziet in Noord vele kansen voor nieuwe bedrijvigheid. Met de komst van vele horecagelegenheden en hotels maar ook creatieve industrie zoals architecten, start-ups en reclamebureaus is dit deel van de stad zo aantrekkelijk geworden. Steeds meer bedrijven hebben Noord in het vizier als ze op zoek gaan naar nieuwe bedrijfsruimte, Ook internationale bedrijven, zo blijkt bijvoorbeeld uit de nieuwe aanwas van huurders op Kraanspoor. Deze ontwikkeling in diversiteit omarmt VEBAN. Het maakt Noord steeds minder kwetsbaar voor schommelingen in de economie.

Door goed de besluitvorming te volgen rondom alle veranderingen die in opkomst zijn en door veelvuldig te praten met het bestuur van Amsterdam, gemeenteambtenaren, raadsleden, collega-bedrijfsverenigingen en ondernemers uit Noord en daarbuiten, zet de vereniging zich in voor de belangen van haar leden en daarmee voor alle ondernemers in Noord.

VEBAN zal bij haar belangenbehartiging inzetten op de volgende vier prioriteiten.

De vier prioriteiten van VEBAN

1 Zet Noord op de agenda bij de centrale stad

Het bedrijfsleven uit Noord moet een duidelijke stem krijgen bij de centrale stad en niet vergeten worden in het geweld van alle ontwikkelingen die Amsterdam als stad nu doormaakt. De stad is aantrekkelijk voor internationale bedrijven die zich het liefst vestigen op acht minuten van Schiphol. Amsterdam pronkt boven aan allemaal top-tien lijstjes. En dat geeft de economie van de stad een enorme boost. Maar ondertussen raken de wegen overvol en bestaat Amsterdam uit meer dan internationale corporates, artificial intelligence en start-ups uit de tech-industrie.

Noord lijkt in het gedrang te komen bij alle projecten die worden ontwikkeld op het Stadhuis, zoals de Havenstad en het sluiten van de metroring tussen Isolatorweg en CS. Of het doortrekken van de Noord/Zuid-lijn van Zuid WTC naar Schiphol. Noord is de laatste op rij terwijl dit stadsdeel dezelfde problemen heeft als de rest van de stad. Ook in Noord slibben de wegen dicht en staan bewoners in de file. Vergeet Noord niet als je grootstedelijke plannen ontwikkelt als stad en nadenkt over verbeteringen in de infrastructuur.

2 Houd Noord bereikbaar voor ondernemers en bewoners

Grootste zorg voor de komende tien jaar is de bereikbaarheid van Amsterdam-Noord. Nu al weten vrachtwagens niet hoe ze moeten keren of laden en lossen, omdat er zoveel fietsers zijn. Werknemers staan om vijf uur vast als ze Noord willen uitrijden en mensen kunnen niet meer naar het CS met de ponten omdat deze te vol zijn tijdens de spits.

En dit is pas het begin. Er zullen alleen maar meer mensen in Noord komen werken en wonen. En dus ook meer zich gaan verplaatsen, of dit nu in een elektrische auto is, per lightrail of per fiets. Economische groei gaat samen met meer mobiliteit. Net als in de rest van Amsterdam, bestaat in Noord het gevaar dat de wegen helemaal vol lopen. De

gemeente moet beter in kaart krijgen wat er speelt en ook voor Noord middelen vrijmaken om te investeren in een goede infrastructuur.

3 Faciliteer de ontwikkeling van de Zaan IJ-oeveren

De rafelranden van de stad liggen niet langer in Amsterdam-Noord. De ontwikkeling van de stad is al te ver doorgevoerd, de grondprijzen zijn te hoog geworden en Noord is minder aantrekkelijk voor starters uit de creatieve hoek.

De nieuwe rafelranden van de stad Amsterdam liggen in Zaanstad, met name de Achtersluispolder en het Hembrugterrein. Hier is nog plek voor groei en zijn de grondprijzen nog laag. En nu al vertrekken veel creatieve bedrijven en jonge ondernemers die kant op.

Ook de meer traditionele bedrijven die veel ruimte nodig hebben om te ondernemen en voor wie de vierkante meterprijs in Amsterdam-Noord te hoog wordt, vertrekken onder andere naar Zaandam.

Amsterdam houdt niet langer op bij de ring A10 maar vormt steeds meer een organisch geheel met Zaanstad. En daarom pleit VEBAN voor een verdere integratie van deze twee stadsgrenzen. Er moeten betere verbindingen komen over de A10 heen. Bijvoorbeeld de aanleg van de Zaanlijn; een metro of lightrail die Overhoeks verbindt met Zaanstad. De Zaanlijn is in onze ogen cruciaal voor het ontwikkelen van bedrijvigheid van de noordelijke IJ-oeveren tussen Amsterdam en Zaandam.

4 Bied een alternatief voor de bedrijven die moeten verhuizen

Een bruisende stad als Amsterdam kan niet zonder productiebedrijven. Denk hierbij aan de bouwnijverheid, logistiek, transport en groothandel. Deze bedrijven zijn net zo belangrijk voor de Amsterdamse economie als de start-ups en high-tech bedrijven. En zij zijn vaak gevestigd op bedrijventerreinen aan de randen van de stad.

Als hiervoor geen plaats meer is in Noord, waar kunnen deze producerende bedrijven terecht? Welke plekken zijn er nog in Amsterdam voor ondernemers die niet samen gaan met wonen? Bied als gemeente een alternatief en als deze niet binnen de stadsgrenzen ligt, kijk dan samen met de omliggende gemeentes waar wel ruimte is voor bedrijventerreinen.

Hoewel VEBAN er is voor alle ondernemers en in de basis zal inzetten op behoud van haar leden in Noord, zullen we ook realistisch moeten zijn. Blijven is niet voor iedereen een optie. VEBAN zal er dan op aandringen dat de gemeente in nauwe samenspraak met het bedrijf kijkt wat een goed alternatief is.